

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/138/2021
Identifikačné číslo spisu: 5117226713
Dátum vydania rozhodnutia: 27.10.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:5117226713.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a sudcov JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD., vo veci starostlivosti o maloleté deti: M. V., nar. XX.XX.XXXX, v dovolacom konaní právne zastúpeného advokátskou kanceláriou Consilior Iuris s.r.o., so sídlom v Bratislave, Radlinského 51 a Z. V., nar. X.X.XXXX, oboch zastúpených Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina ako kolíznym opatrovníkom, deti matky Ž. V., bytom L. XXX/XX, O. N., zastúpenej JUDr. Michalom Hargašom, advokátom so sídlom v Bratislave, Sasinkova 9 a otca F.. X. V., bytom H. XXX, zastúpeného JUDr. Janou Ftorkovou, advokátkou so sídlom v Žiline, V. Spanyola 8343/1A, za účasti Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave, Štúrova 2 a Úradu komisára pre deti so sídlom v Bratislave, Odborárske námestie 3, o zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 21P/214/2017, o dovolaní maloletého syna M. V. proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. októbra 2020, sp. zn. 10CoP/2/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Žilina (ďalej v texte rozhodnutia aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 3. júna 2019, č. k. 21P/214/2017-726, zveril mal. M. a mal. Z. do osobnej starostlivosti otca (výrok I.), oboch rodičov oprávnil maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok (výrok II.), uložil povinnosť matke prispievať na výživu mal. M. sumou 50 eur a mal. Z. sumou 40 eur mesačne, vždy do 15.dňa mesiaca, na ktorý sa výživné poskytuje, k rukám otca (výrok III.), obmedzil styk matky s mal. deťmi tak, že matka je oprávnená a povinná sa s nimi stretávať len v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Žilina so sídlom na Predmestskej ulici 1613 v Žiline, a to v pravidelných intervaloch, minimálne dva krát mesačne, v rozsahu a podľa pokynov tam pracujúceho psychológa (výrok IV.), uložil rodičom a maloletým deťom podľa § 37 ods. 2 písm. d) Zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v účinnom znení (ďalej aj „Zákon o rodine“) povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu vo Výskumnom ústave detskej psychológie a psychopatológie so sídlom v Bratislave,

Cyprichova 42 (ďalej aj „VÚDPaP“), a to v pravidelných intervaloch podľa pokynov povereného odborníka (výrok V.), uložil VÚDPaP povinnosť predložiť súdu priebežné správy o jednotlivých stretnutiach poradenstva, vždy po uplynutí troch mesiacov od uloženia výchovného opatrenia (výrok VI.), uložil rodičom povinnosť zabezpečiť účasť mal. M. a mal. Z. na jednotlivých stretnutiach vrátane poradenstva (výrok VII.), okrem stretnutí v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Žilina, a vo VÚDPaP, matke styk s maloletými deťmi zakázal (výrok VIII.), zároveň zmenil rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 37P/41/2016-213 zo dňa 16.1.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 5CoP/28/2017-244 zo dňa 27.6.2017 v časti úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom (výrok IX.), matke uložil povinnosť nahradiť Slovenskej republike trovy konania vo výške 1.179,44 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku v tejto časti (výrok X.) a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok XI.).

1.2. Doplniacim rozsudkom z 15. augusta 2019, č. k. 21P/214/2017-920, súd prvej inštancie zamietol návrhy matky na uvoľnenie finančných prostriedkov zo sporiacich účtov maloletých detí, a na zverenie maloletých detí do jej osobnej starostlivosti a aby výlučne sama zastupovala a spravovala ich majetok. Zároveň zamietol návrh maloletého M. na zákaz styku otca s ním.

1.3. Na základe zisteného skutkového stavu, vyplývajúceho z vykonaného rozsiahleho dokazovania, okresný súd konštatoval splnenie zákonných podmienok ustanovenia § 25 ods. 4 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rodine“) pre zmenu rozhodnutia o osobnej starostlivosti o maloleté deti a úpravu súvisiacich práv a povinností rodičov k nim, v procese stretnutia matky s deťmi v nastavenom rozsahu a spôsobom, aj zainteresovanosť odborného prvkú, a napokon aj podmienku pre nariadenie konkrétne vymedzeného výchovného opatrenia matke a maloletým deťom. Okresný súd rodinno-právnu vec riešil nielen za účasti rodičov, kolízneho opatrovníka, ale aj za účasti Okresnej prokuratúry Žilina (v dovolacom konaní sa zúčastnila Generálna prokuratúra Slovenskej republiky) a za účasti Úradu komisára pre deti so sídlom v Bratislave. Maloleté deti okresný súd vypočul na pojednávaní dňa 11.12.2017, kde uviedli, „že sa s otcom stretávať nechcú, je zlý, nikdy nič dobre nespravil. Stále oboch bil, aj mamu, chcel ju zabiť. Otec ich neznáša, keby ich mal rád dal by im všetko, je ale lakomý, nikdy nič nekúpil ani do domácnosti, všetko kupovala mama zo svojho platu. Ak im dal nejaké darčeky, boli to len darčeky od jeho obchodných partnerov. Otec si ich len kupuje. Nemajú dosť peňazí, chceli by keby ich otec vyplatil napr. sumou 500.000,- eur a išiel aspoň na 10 rokov do väzenia.“ Okresný súd už na základe dôkazov vyplývajúcich zo skutkových zistení opakovane nadobudol dojem, že vyjadrenia maloletých nezodpovedajú skutočne prežitým situáciám, ich výpovede boli strojené, programované. Maloleté deti používali jazyk dospelých, výrazy a opisy ako matka, opakovali rovnaké a len negatívne spomienky, ako naučené. Hodnotil za nepochybné, že k určitým formám telesných kontaktov došlo, avšak s cieľom výchovného pôsobenia otca na deti, nešlo však o týranie a uvedené je možné hodnotiť len názorovo v rámci rozdielnej výchovy. Súd vo svojom hodnotení s dôrazom poukázal na to, že maloleté deti sa prirodzene naviazali na matku v zlomovej situácii rozpadu ich domova, chorobne sa na ňu nafxovali, sú od nej závislé, pričom takýto ich obranný mechanizmus je prirodzený a akceptovateľný v rámci psychickej obrany a nemožno im ho klásť za vinu. Matka však vedie maloleté deti k nenávisťnému postoju k otcovi i ďalším príbuzným a tento tlak na maloleté deti neustále trvá. Matka ani za pomoci odborníka nebola ochotná či schopná zmeniť svoj postoj a takáto jej pôsobenie nadobudlo rozmer emočného týrania detí; navyše, matka je pod vplyvom tretej osoby podozrivého charakteru. Utrpenie maloletých detí súd považoval za nutné ukončiť. Vo veci samej pristúpil k zmene výchovného prostredia, vyhodnotil za najlepšiu alternatívu zverenie detí do osobnej starostlivosti otcovi a tak ako rozhodol vo veci samej, rozhodol z úradnej moci aj v nariadenom neodkladnom opatrení s vymedzením trvania neodkladnej úpravy do doby právoplatnosti meritórneho konania (bolo neskôr zrušené). Podľa názoru okresného súdu zmenou osobnej starostlivosti u otca sa zabezpečí najlepší záujem detí tak, ako to predpokladá čl. 5 Zákona o rodine, pretože otec je schopný zabezpečiť dobrú úroveň starostlivosti, aj bezpečie a stabilitu prostredia, pričom maloleté deti uvedené prostredie otca dobre poznajú, bolo dlhodobo takmer od narodenia ich domovom. Naproti tomu matka sa niekoľkokrát s'ahovala a menila deťom i školu. Bránila im v rozvoji ich vzťahu s príbuznými, ktorí otca pri výchove maloletých detí podporovali a aj budú podporovať. Podporu rozvoja ich schopností ako po morálnej, tak po materiálnej stránke vyhodnotil súd za významnú, ale prioritne ako určujúcu skutočnosť, že otec neohrozuje ďalší duševný a telesný vývoj detí, ich miluje a uprednostní ich záujem pred vlastným, čo preukázal i tým, že prejavuje zodpovednosť za ich ďalší vývoj napriek nenávisťnému

postoji detí k nemu, kedy by bolo z hľadiska pocítovanej frustrácie jednoduchšie „ponechať deti ich osudu“. Nebolo možné rešpektovať názor detí i keď matku milujú, stotožňujú sa, súcítia s ňou, pretože jej výchovné pôsobenie je predpokladom ich vlastného patologického duševného vývoja. Okresný súd stanovisko komisára pre deti neakceptoval. Mal za to, že matke poskytol dostatočný čas jednak uloženým výchovným opatrením, aj dohováraním v predchádzajúcom konaní, či prípadne sankciami vo vykonávacom konaní, aby začala spolupracovať pri sanácii vzťahu detí s otcom, ktorého degradáciu pripustila a podporovala. Matka ale nebola ochotná a zrejme (vzhľadom na svoju poruchu) nie je toho ani reálne schopná. Pokiaľ by deti zostali v jej starostlivosti, nikdy by k žiadnej zmene v ich vzťahu s otcom nedošlo, lebo matka to nikdy nedopustí, pretože by to vnímala ako prehru. Preto sa aj snaží zabezpečiť okrem právneho zástupcu aj ingerenciu iných subjektov v konaní, len aby zvrátila rozhodnutie súdu alebo jeho výkon. Aj okresný prokurátor vo svojom stanovisku prezentoval, že pokiaľ nedôjde k zmene výchovného prostredia, žiaden pokrok vo vzťahu s otcom nenastane, podčiarkol pritom, že už nejde o to, či budú alebo nebudú deti v starostlivosti otca, ale že dlhodobý vplyv matky na deti negatívne pôsobí. Okresný súd si uvedomoval, že vzhľadom na hĺbku psychického tlaku, ktorý matka dosiaľ vytvárala na deti, je vysoký predpoklad, že zmenu výchovného prostredia dobrovoľne neprijmú a bude spojená s emočnými reakciami vyžadujúcimi odbornú pomoc. Námietky ohľadne faktickej vykonateľnosti uvedeného rozhodnutia nemohli vplyvať na rozhodnutie súdu, lebo jednoznačne musí byť chránený záujem detí. Negatívne pôsobenie matky na deti je nutné bezodkladne ukončiť, pretože pokiaľ budú deti v jej starostlivosti, táto nebude ochotná nijakým spôsobom sa podieľať na vyriešení situácie v prospech detí, keďže zneužíva svoje dominantné postavenie ako preferovaného rodiča a uprednostňuje svoj záujem. Je povinnosťou súdu, prípadne aj v súčinnosti s inými orgánmi štátu, výkon rozhodnutia zabezpečiť a tento aj bude zabezpečený tak, ako je tomu aj v iných prípadoch (napr. pri odnímaní detí do centier pre deti a rodiny v prípade iného zlyhania rodičov). Rovnako súd nebol ovplyvnený ani prizvaním iných subjektov do konania, ktorými sa matka snažila odvrátiť rozhodovanie súdu alebo výkon týchto rozhodnutí. V neposlednom rade súd pristúpil k zmene osobnej starostlivosti nielen z dôvodu splnenia podmienok stanovených v § 25 ods. 4 Zákona o rodine, ale najmä preto, že aktuálna výchova matky je pre vývoj detí nebezpečná. Zdôraznil, že veľmi podrobne, dôkladne a rozsiahlo skúmal, či existujú legitímne dôvody na kritiku alebo strach maloletých detí z otca, či je otec páchatelom domáceho násillia, pričom bol preukázaný záver, že nenávisť a odpor detí sú bezdôvodné. Návrh okresného prokurátora na umiestnenie detí do diagnostického centra okresný súd neakceptoval, lebo mal za to, že vo fáze rozhodovania vo veci nie je diagnostika u detí potrebná, výchovný problém bol v rámci vykonaného dokazovania riadne zistený aj popísaný. V prípade, ak maloleté deti nebudú schopné uniesť zmenu výchovného prostredia, súd ponechal zodpovednosť na otcovi, ktorému deti zveril do starostlivosti, aby im zabezpečil potrebnú adekvátnu, prípadne i akútnu pomoc a starostlivosť (psychologickú, psychiatrickú) podľa ich aktuálneho psychického stavu a potrieb. V prípade, že maloleté deti sa ocitnú v starostlivosti otca, bolo nutné podľa názoru okresného súdu na určitú dobu eliminovať vplyv matky, aby sa deti nedostávali do neustáleho konfliktu; v prípade vedenej terapie či po prípadných odborných intervenciách a čiastkových úspechoch by mohol byť celý adaptačný proces zvrátený práve vplyvom matky, ktorá bude lípnúť na svojich rigidných postojoch (čo je tiež prejavom jej poruchy). Z uvedeného dôvodu súd obmedzil styk matky s maloletými deťmi, aby sa uskutočnil iba za prítomnosti odborne zdatných osôb, ktoré sú schopné zabrániť jej negatívne pôsobeniu na deti. Za vhodné subjekty schopné zvládnuť takýto náročný asistovaný styk súd považoval Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Žilina a VÚDPaP v Bratislave, ktorý zároveň poskytne rodine aj odbornú pomoc v rámci nariadeného výchovného opatrenia. Doplniacim rozsudkom návrh matky na uvoľnenie finančných prostriedkov zo sporiacich účtov maloletých detí súd zamietol, obdobne zamietol jej návrh na zverenie detí do jej osobnej starostlivosti so súvisiacim právom výlučného zastupovania a spravovania majetku detí matkou. Zverenie mal. detí do osobnej starostlivosti otca automaticky založilo zamietnutie návrhu matky v uvádzaných častiach. Poznamenal, že ani v prípade zamietnutia návrhu otca by nebol dôvod rozhodovať o zverení mal. detí iba do osobnej starostlivosti matky, keďže ich mala (doposiaľ) zverené do starostlivosti podľa rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 37P/41/2016-213 zo dňa 16.1.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 5CoP/28/2017-244 zo dňa 27.6.2017. Čo sa týka zastupovania a správy majetku, tieto rodičovské práva a povinnosti nie sú viazané na osobnú starostlivosť toho-ktorého rodiča. Pokiaľ nenastanú okolnosti predvídané v ustanovení § 38 a § 39 Zákona o rodine, súd nemá dôvod zasahovať do rodičovských práv a povinností. Čo sa týka

uvolnenia finančných prostriedkov zo sporiacich účtov maloletých, sporiacu zložku nemožno použiť na bežné potreby detí. Pokiaľ matka zdôvodnila uvoľnenie prostriedkov zo sporiacich účtov maloletých detí svojím zdravotným stavom, resp. práceneschopnosťou z dôvodu napadnutia zo strany otca, uvedená okolnosť tiež nemôže byť dôvodom na uvoľnenie finančných prostriedkov maloletých, pretože prípadné kompenzácie si matka môže nárokovať priamo voči otcovi, pokiaľ jeho zavinením prišla o príjem, prípadne by jej bola spôsobená škoda. Napokon nie je možné pristúpiť na uvoľnenie finančných prostriedkov z úspor maloletých ani z dôvodu pozastavenia výplaty rodinných prídavkov na maloleté deti, nakoľko uvedené bolo sankciou uloženou matke v konaní o výkon rozhodnutia vedenom na tamomšom súde pod sp. zn. 37Em/2/2017. Pre úplnosť súd dodal, že pokiaľ otec nemá uhradené výživné na základe rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 37P/41/2016-213 zo dňa 16.1.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 5CoP/28/2017-244 zo dňa 27.6.2017, je možné zameškané výživné vymáhať prostredníctvom súdneho exekútora, nie je ale možné ukladať takéto platenie otcovi súdnym rozhodnutím v tzv. nadchádzajúcom konaní. V neposlednom rade deti boli zverené otcovi, ktorý je schopný zabezpečiť tak bežné, ako aj mimoriadne výdavky maloletých. Okresný súd zároveň zamietol aj návrh maloletého M. na zákaz styku s otcom, keďže v merite veci maloletý M. aj maloletá Z. boli zverení do osobnej starostlivosti otca. Súd napriek rozumovej vyspelosti maloletého M. poznamenal, že by bez pomoci inej osoby nebol schopný takýto návrh napísať a nebol podaný slobodne, bez vplyvu tretej osoby. Aj po zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti otca obaja rodičia naďalej zostanú v plnom rozsahu ich zákonnými zástupcami. Keďže došlo k zmene rozsudkov týkajúcich sa výživného a úpravy rodičovských práv a povinností, uvedené okresný súd vymedzil aj vo výroku rozsudku.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie proti obom rozsudkom súdu prvej inštancie, rozsudkom z 29. októbra 2020, sp. zn. 10CoP/2/2020, rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie z 3. júna 2019, č. k. 21P/214/2017-726 vo výrokoch I., II., III., IV. a X. a doplniací rozsudok z 15. augusta 2019, č. k. 21P/214/2017-920, v celom rozsahu potvrdil, rozsudok z 3. júna 2019, č. k. 21P/214/2017-726, vo výrokoch V., VI. a XI. zrušil a vec vrátil v rozsahu zrušených výrokov okresnému súdu na ďalšie konanie a zároveň rozsudok z 3. júna 2019, č. k. 21P/214/2017-726 zmenil vo výroku VII. tak, že uložil otcovi povinnosť zabezpečiť účasť maloletého M. a malotej Z. na jednotlivých určených stretnutiach s matkou v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Žilina, vo výroku VIII. tak, že okrem stretnutí v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Žilina, matke styk s maloletými deťmi zakázal, a vo výroku IX. tak, že v rozsahu práv a povinností rodičov k maloletým deťom vymedzených v tomto rozsudku zmenil rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 37P/41/2016-213 zo dňa 16. januára 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 5CoP/28/2017-244 zo dňa 27. júna 2017 v časti úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom.

2.1. Okresný súd vykonal podľa názoru odvolacieho súdu maximálne vyčerpávajúce dokazovanie pri riešení otázky zmeny osobnej starostlivosti o deti a s ňou súvisiacich rodičovských práv a povinností. Z dokazovania zistený skutkový stav jednoznačne preukázal, že boli splnené aj v rovine právnej podmienky súdom aplikovaných hmotnoprávných ustanovení Zákona o rodine pre zmenu a zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti otca. V rovine procesnej - v dôkaznej fáze postupoval okresný súd v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku, konanie ako celok sudkyňa viedla maximálne sústredene, s dôsledným poznaním pomerov v rodine vyplývajúcich nielen z výsledkov dokazovania v tejto riešenej rodinno-právnej veci, ale aj z dokazovania z predchádzajúcich súdnych konaní. Všetky námietky procesného charakteru, vznesené v priebehu konania účastníkmi, okresný súd v dôvodoch svojho rozhodnutia vysvetlil, vyargumentoval a aj vyriešil v súlade s právom. Prijaté závery o nutnosti zmeny osobnej starostlivosti o deti okresný súd vyvodil z výsledkov dôsledne vykonaného dokazovania, opierajúc sa aj o odborné posudky, vyjadrenia, výsluchy v konaní ustanovených znalcov, ďalej odborníkov, ktorí v záujme sanácie rodinných vzťahov aktívnym prístupom pracovali, či už v procese nariadeného výchovného opatrenia, odbornej súčinnosti a pod. Rozsah vykonaného dokazovania okresným súdom preukazuje splnenie zákonných podmienok pre zmenu rodičovskej starostlivosti o deti ich zverením do osobnej starostlivosti otca, dokazovanie v predmetnej otázke okresný súd vykonal v maximálnom rozsahu a odvolací súd nevidel relevantný dôvod pre nariadenie odvolacieho pojednávania. Zároveň dodal, že pri posudzovaní odvolania matky vychádzal v celom rozsahu zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie. So skutkovými a právnymi

závermi, ktoré viedli okresný súd k súhrnnému záveru o nutnosti zmeny osobnej starostlivosti rodičov o maloleté deti a k ich zvereniu do osobnej starostlivosti otca a k úprave bezprostredne súvisiacich rodičovských práv a povinností (čo do vyživovacej povinnosti matky, stretnutí matky s deťmi za odbornej asistencie), sa odvolací súd stotožnil a podľa § 387 ods. 2 CSP sa stotožnil aj s písomným odôvodnením rozhodnutia, na ktoré v tejto vymedzenej časti odkázal a iba v záujme zdôraznenia a na podporu vecnej správnosti záverov okresného súdu a plniac aj svoju povinnosť vo vzťahu k odvolateľke, odvolací súd zaujal stanovisko k podstatným súvislostiam.

2.2. Okresný súd sa riadil v súdnej veci v intenciách právnej úpravy, podrobne a dôsledne skúmal aj motívy, dôvody matky, ktorá vychováva maloleté deti a má ich v osobnej starostlivosti, ktoré viedli k neumožňovaniu styku otcovi. Zámerné a účelové bránenie matkou svojim deťom stretávať sa so svojim otcom, byť súčasťou života aj tohto rodiča, aj za stavu, že je to dôsledok aj psychickej poruchy matky, je zásadným zásahom do práva detí mať oboch rodičov a do ich práva byť vychovávané obidvoma rodičmi, a preto takému zásahu do práva detí nemožno poskytnúť právnu ochranu. Odvolací súd nepochyboval ani o vysokej odbornej úrovni a kvalite znaleckých posudkov, stanovísk, vyjadrení súdom ustanovených znalcov S.. K., S.. Š., o ktoré okresný súd svoje rozhodovanie oprel. Okresný súd v dôvodoch rozhodnutia zaujal podrobné stanovisko k tomu, ako predmetné znalecké posudky hodnotil a aj zodpovedal, ako si osvojil ich závery za určujúce pri rozhodovaní. Krajský súd vykonanie tzv. kontrolného znaleckého dokazovania - ako sa toho dožadovala matka, podporovaná Úradom komisára pre deti považoval za nadbytočné a neúčelné, keďže v záveroch znaleckých posudkov súdom ustanovených znalcov boli zodpovedané komplexne, vyčerpávajúco a v rovine odbornej všetky významné a podstatné otázky pre rozhodovanie v merite veci. Pokiaľ matka zdôraznila v odvolaní, že pri rozhodovaní súd nevezal do úvahy vôľu a názor maloletých detí, podľa názoru odvolacieho súdu bolo jednoznačné, že prejavená vôľa a názor detí nie je výsledkom ich „slobody názoru“ ale je výsledkom dlhoročného, intenzívneho, manipulatívneho vplyvu matky bez ohľadu na to, či to je alebo nie je dôsledkom jej psychickej poruchy. Podľa názoru odvolacieho súdu okresný súd vzhľadom na stav a výsledok dokazovania a v záujme ochrany detí pred ďalším emočným týraním matky, si zvolil práve takú alternatívu, akú mal. Ako vyplýva z obsahu spisu, okresný súd už v priebehu konania v rámci uloženého výchovného opatrenia rodičom a maloletým deťom umožnil relevantný procesný priestor pre asistované stretnutia otca a detí pod odborným pôsobením v záujme sanácie vzťahov, ako bolo preukázané bez účinku, korektný prístup a spolupráca zo strany matky totiž absentovala. Za stavu, že boli splnené podmienky pre odňatie detí zo starostlivosti matky, správne okresný súd pred zverením detí napr. do ústavnej výchovy, do náhradnej rodinnej starostlivosti inej osobe, dal prednosť osobnej starostlivosti otca, ktorý sa o svoje deti s úprimným záujmom dlhé roky uchádza, má ich rád, je dobrým otcom, deti sa nikdy nevzdal, práve naopak mu záleží na tom, aby v budúcnosti mohli viesť kvalitný život dospelého človeka, navyše otec má vytvorené pre starostlivosť všetky podmienky. Matka v odvolacom konaní argumentovala, že stretnutia otcovi umožňuje, aj umožnila - aj v štádiu odvolacieho konania, avšak takéto konanie matky otec nepotvrdil a nepotvrdili to ani ďalšie zúčastnené subjekty. Zmenu osobnej starostlivosti o maloleté deti s ich zverením do osobnej starostlivosti otca podporila vo vyjadrení k odvolaniu matky aj krajská prokuratúra, jej vyjadrenie v prospech odvolania matky ani v jednej časti nesmerovalo. Zamietnutie návrhov matky, návrhu maloletého M., v doplnacom rozsudku (vo všetkých výrokoch I., II., III.) okresný súd vyčerpávajúco odôvodnil ako v rovine skutkovej tak aj právnej a k nim už ani krajský súd nemal čo dodať.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal maloletý M. V. (ďalej aj „dovolateľ“), zastúpený advokátskou kanceláriou, dovolanie z dôvodov uvedených v § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku navrhnuť, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu, spolu s oboma rozsudkami súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Dovolateľ namietal nesprávny procesný postup odvolacieho i prvoinštančného súdu spočívajúci v nedôslednom riadení sa ustanoveniami Čl. 4 a § 116 CMP. Napriek tomu, že bol maloletý účastníkom konania, nebol v konaní pred súdom prvej inštancie vypočutý, na pojednávania nebol predvolávaný a rozhodnutia vo veci jeho návrhov mu neboli doručované. Súd ho o prebiehajúcom konaní nijako neinformoval, ani ho na zistenie jeho stanoviska k zvereniu do starostlivosti druhého rodiča nevypočul, i keď sa sám cítil na objasnenie svojho stanoviska dostatočne vyspelý. Za nerešpektovanie práv maloletého účastníka konania a odňatie jeho možnosti

konateľ označil skutočnosť, že doplnčím rozsudkom okresný súd zamietol jeho návrh s poukazom, že v tomto konaní ho zveril do osobnej starostlivosti otca, čo nechal krajský súd bez povšimnutia. Doplnil, že po rozhodnutí krajského súdu uzavreli rodičia maloletých rodičovskú dohodu, podľa ktorej je matka oprávnená zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloleté deti a nanovo upravili styk detí s otcom.

4.1. Matka sa vo svojom vyjadrení stotožnila s dovolaním a navrhla mu vyhovieť.

4.2. Otec uviedol, že dovolateľ nie je oprávnenou osobou na podanie dovolania, navrhol dovolanie odmietnuť alebo zamietnuť.

4.3. Kolízny opatrovník sa stotožnil s vyjadrením Generálnej prokuratúry, k dovolaniu sa odmietol vyjadriť.

4.4. Generálna prokuratúra SR vo vyjadrení uviedla, že maloletý bol v konaní riadne zastúpený kolíznym opatrovníkom, ktorý mohol splnomocniť v mene maloletého advokátsku kanceláriu, ak tak neurobil, nebola advokátska kancelária na takýto úkon splnomocnená. Navrhol dovolanie ako podané neoprávnenou osobou odmietnuť.

4.5 Úrad komisárky pre deti navrhol, aby najvyšší súd dovolaniu vyhovel.

5. Maloletý M. sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyjadril k vyjadreniu generálnej prokuratúry tak, že navrhol svojmu dovolaniu vyhovieť.

6. Podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 2 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len „účastník“) a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu (účastník konania), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

8. Dovolací súd najskôr skúmal existenciu prvého z dovolateľom uplatnených dovolacích dôvodov, ktorým je tzv. vada zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) dovolateľ namietal, že napriek tomu, že bol účastníkom

konania, nebol v konaní pred súdom prvej inštancie vypočutý, na pojednávania nebol predvolávaný a rozhodnutia vo veci jeho návrhov mu neboli doručované. Súd ho o prebiehajúcom konaní nijako neinformoval, ani ho na zistenie jeho stanoviska k zvereniu do starostlivosti druhého rodiča nevyočul, i keď sa sám cítil na objasnenie svojho stanoviska dostatočne vyspelý. Taktiež vytkol okresnému súdu, že doplniacim rozsudkom zamietol jeho návrh s poukazom, že v tomto konaní ho zveril do osobnej starostlivosti otca. Dôvodnosť žiadnej z uvedených námietok dovolací súd nezistil. Dovolacie dôvody, napriek tomu že sa prevažne týkajú postupu okresného súdu, uviedol dovolateľ až v dovolaní, čo by mohlo znížiť ich presvedčivosť, dovolací súd však na ich obsah aj s ohľadom na vek dovolateľa prihliadol s plnou vážnosťou.

11. Pokiaľ dovolateľ namietal, že k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces súdmi nižšieho stupňa došlo v dôsledku nerešpektovania princípu informovanosti maloletého v konaní (§ 116 CMP, čl. 4 CMP), keď súdy maloletého neinformovali o prebiehajúcom konaní a neobjasnili mu následky rozhodnutia súdu, dovolací súd uvádza nasledovné.

12.1 Podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni.

12.2. Podľa § 116 CMP, ak sa to neprieči účelu konania, súd je povinný informovať o prebiehajúcom konaní maloletého, ktorý je s prihliadnutím na rozumovú a vôľovú vyspelosť schopný pochopiť jeho význam, a objasniť mu dôsledky súdneho rozhodnutia vo veci.

12.3. Podľa čl. 4 CMP súd aplikuje a interpretuje právo rovnako vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme a ak je to vhodné, informuje dieťa o všetkých podstatných otázkach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej. Ak je účastníkom konania osoba so zdravotným postihnutím, zabezpečí súd účinný prístup k spravodlivosti na rovnakom základe s ostatnými účastníkmi konania.

13. V zmysle citovaných ustanovení sa dieťaťu poskytuje možnosť, aby bolo vypočuté v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho týka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva. Niet sporu o tom, že maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Akékoľvek rozhodnutie, ktoré nezohľadnilo názory dieťaťa alebo im nevenovalo primeranú pozornosť zodpovedajúcu veku a úrovni dieťaťa, upiera dieťaťu možnosť ovplyvniť určenie ich najlepšieho záujmu (viď uznesenie najvyššieho súdu z 22. júna 2016, sp. zn. 5Cdo/492/2015). Treba ale zdôrazniť, že nie je možné, aby všeobecné súdy stanovisko maloletého dieťaťa bez ďalšieho prevzali a aby založili svoje rozhodnutia iba na jeho prianí a nie na starostlivom a komplexnom posudzovaní jeho záujmov (rozsudok ESLP vo veci C. proti Fínsku zo dňa 9. mája 2006 č. 18249/02, body 57. - 59.). Súčasne môže nastať aj situácia, kedy súd po starostlivom zvážení okolností konkrétneho prípadu dospeje k záveru, že osobné vypočutie dieťaťa nie je vhodné a nepôjde o porušenie Dohovoru (rozsudok veľkého senátu vo veci Sahin proti Nemecku ESLP z 8. júla 2003 č. 30943/96, § 74 - 77).

14.1. Dieťa má právo byť informované o prebiehajúcom konaní a jeho dôsledkoch, pričom zákon zdôrazňuje, že sa tak má stať v rozsahu a spôsobom, ktorý bude zodpovedať jeho veku ale aj psychickej vyzretosti. Je výlučne na zvážení konajúceho súdu, v akom rozsahu a akým spôsobom zabezpečí dieťaťu jeho právo vyplývajúce mu z ustanovenia § 116 CMP tak, aby to zodpovedalo najlepšiemu záujmu dieťaťa (pozri čl. 5 Zákona o rodine). Nie je nevyhnutné, aby súd dieťa detailne oboznamoval so všetkými aspektmi súdnej veci, ktorá sa ho týka, ale má mu vec objasniť do takej miery, aby to bolo pre dieťa postačujúce na sformulovanie vlastného názoru (R 22/2018). Súd musí vždy s ohľadom na okolnosti prípadu dbať predovšetkým na to, aby jeho postupom pri zisťovaní názoru dieťaťa ale i pri oboznamovaní ho s obsahom a priebehom konania nedošlo k zbytočnému stretu a psychickej záťaži dieťaťa. Nezastupiteľnú úlohu tu zohráva okrem rodičov maloletého (najmä toho, v starostlivosti ktorého sa nachádza) aj kolízny opatrovník, ktorý maloletého zastupuje a v konaní má hájiť jeho záujmy a mal by

podľa okolností maloletého aj informovať, čo sa v konaní deje. Podľa obsahu spisu súd prvej inštancie postupoval v súlade s § 116 CMP a vypočul maloletého v konaní za prítomnosti jeho kolíznej opatrovníčky 14.11.2017. Opakovane bol jeho názor na otca, matku a ďalší život rodiny vrátane starostlivosti o neho a jeho sestru, styk s rodičmi a možné rozhodnutie súdu predmetom vypočutí ďalšími osobami, psychológmi, psychiatrami, pracovníkmi Úradu práce sociálnych vecí a rodiny, záznamy ktorých sú obsahom spisu a konajúce súdy sa s postojom maloletého aj dôsledne vysporiadali. Viackrát sa vyjadril aj k tomu, že by mal byť zverený do starostlivosti otca.

14.2. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na zásadnú skutočnosť, že je chybou, ak sa stotožňuje názor (pranie) maloletého s pojmom „záujem dieťaťa“. V prípade, ak sa rodičia nevedia dohodnúť na úprave práv a povinností k ich maloletým deťom, je to práve všeobecný súd, komu prináleží vyhodnotiť obsah pojmu najlepšie záujem dieťaťa v kontexte individuálnych okolností toho ktorého prípadu a tieto vyhodnotiť (uznesenie Ústavného súdu SR zo 16. apríla 2020 sp. zn. I. ÚS 162/2020). Ako je uvedené vyššie, vyhodnotenie ostatných okolností, najmä tých, ktoré vyplývajú z ustanovenia citovaného § 24 ods. 4 Zákona o rodine nepovažuje dovolací súd v napadnutom rozhodnutí za nedostatočné. Najlepší záujem dieťaťa v rámci judikatúry EŠLP (rozsudok EŠLP vo veci Hromadka and Hromadkova v. Rusko, č. 60393/13 z 18.7.2017 a vo veci Neulinger and Shuruk v. Švajčiarsko, č. 41615/07, rozsudok Veľkej komory zo 6.7.2010) je definovaný cez perspektívu osobnostného rozvoja dieťaťa a závisí od rôznorodých individuálnych okolností, veku dieťaťa, jeho stupňa vyspelosti, prítomnosti alebo absencie rodičov, faktorov jeho prostredia a skúseností.

14.3. Na základe uvedeného možno urobiť záver, že pokiaľ ide o údajné porušenie informačných povinností súdu podľa vyššie citovaných ustanovení, v tomto smere dovolací súd nezistil zo strany súdov nižších stupňov porušenie procesných predpisov, ktoré by zasahovalo do práv dovolateľa takým spôsobom, že by mohlo byť príčinou dôvodnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd sa s namietanými údajnými porušeniami jednotlivých procesných práv dovolateľa vysporiadal v ďalšom texte.

15. Pokiaľ dovolateľ namietal, že mu neboli doručované rozhodnutia súdu, poukazuje dovolací súd na skutočnosť, že spolu aj s jeho sestrou boli v konaní riadne v zmysle zákona o rodine a CMP zastúpení kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny, Žilina, ktorý bol ich zástupcom pre celé konanie. Keďže CMP neobsahuje žiadne osobitné ustanovenie týkajúce sa doručovania rozhodnutí maloletému, je potrebné v zmysle ustanovenia § 2 ods. 1 CMP aplikovať právnu úpravu CSP. Podľa ustanovenia § 110 CSP, ak má strana zástupcu so splnomocnením na celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi. Písomnosť sa doručuje aj strane, ak strana má osobne v konaní niečo vykonať alebo ak o tom súd rozhodne s ohľadom na povahu veci. Vzhľadom k tomu, že CSP neobsahuje ustanovenie, ktoré by sa zaoberalo doručovaním písomností, ak ide o zástupcu na základe rozhodnutia súdu, je tu možnosť analogicky použiť citované ustanovenie, týkajúce sa doručovania zástupcovi na základe plnomocenstva (pozri čl. 3 CMP). Z uvedeného možno uzavrieť, že zákon nestanovuje osobitnú povinnosť doručovať rozhodnutia maloletému priamo, aj keď je účastníkom konania, ak bol riadne zastúpený kolíznym opatrovníkom. Pokiaľ rozhodnutia súd doručoval len kolíznemu opatrovníkovi ako zástupcovi maloletých detí, postupoval správne. Voči ustanoveniu kolízneho opatrovníka a jeho zastupovaniu nemal dovolateľ v doterajšom priebehu konania žiadne výhrady. S ohľadom na uvedené nemohlo dôjsť ani k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP v súvislosti s doručovaním rozhodnutí (vrátane toho o neodkladnom opatrení) kolíznemu opatrovníkovi ako zástupcovi dovolateľa.

16. Rovnako nemožno hovoriť o vade konania podľa § 420 písm. f/ CSP, ak ide o námietku dovolateľa, že na pojednávania nebol predvolávaný. Podľa ustanovenia § 178 ods. 1 CSP, ak je strana zastúpená zástupcom na celé konanie, súd na pojednávanie spravidla predvolá len zástupcu; stranu súd predvolá, ak je nevyhnutné vykonať jej výsluch. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie v súlade s ustanovením CSP a CMP na pojednávania predvolával zástupcu maloletého M. - kolízneho opatrovníka, ale i jeho, najmä vtedy, keď mal byť pred súdom vypočutý ako napríklad dňa 14.11.2017, čo zároveň odpovedá na ďalšiu námietku dovolateľa o porušení jeho práva na spravodlivý proces tým, že v konaní nebol vypočutý. Toto tvrdenie vzhľadom k obsahu spisu napr. na č. l. 150 sa nezakladá na realite. Tu treba dodať, že v konaniach s účasťou maloletých detí je povinnosťou súdu vždy s ohľadom na

okolnosti prípadu dbať predovšetkým na to, aby jeho postupom pri zisťovaní názoru dieťaťa ale i pri oboznamovaní ho s obsahom a priebehom konania nedošlo k zbytočnému stresu a psychickej záťaži dieťaťa. Preto je vo veciach starostlivosti o maloletých potreba deti pred realitou súdneho konania skôr chrániť a nevystavovať ich (pre nich) potenciálne mimoriadne stresujúcemu prostrediu. Aj sám dovolateľ viackrát v konaní vyjadril požiadavku, aby „už neboli vláčení po súdoch“, v dovolaní sa však, naopak domáhal svojej účasti na pojednávaníach.

17.1. Pokiaľ dovolateľ namieta, že nebol vypočutý k svojmu návrhu na zákaz styku s otcom, o ktorom bolo rozhodnuté doplniacím rozsudkom na č. l. 920, dovolací súd uvádza, že z obsahu spisu nevyplýva, že by v tomto jeho návrhu boli uvádzané alebo z neho vyplývali nové skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na zmenu rozhodnutia vo veci a v samotnom konaní ešte neodznegli. Predmetným návrhom z 18. mája 2018 doručeným Okresnému súdu Bratislava III sa dovolateľ domáhal aj vydania neodkladného opatrenia, obsahom ktorého bol rovnako zákaz styku s otcom. O návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodol súd prvej inštancie dňa 7. júna 2018 uznesením č. k. 21P/214/2017-67 tak, že tento návrh zamietol, pričom už aj vtedy okresný súd konštatoval, že dovolateľ neuviedol vo svojom návrhu žiadne nové skutočnosti, ktoré by neboli súdu známe. Na základe uvedeného možno postup súdu prvej inštancie, ktorý dovolateľa na vysvetlenie jeho návrhu nepredvolal, považovať za správny a v súlade s potrebou ohľaduplnosti voči maloletým, pokiaľ ide o ich účasť na úkonoch súdu. Jeho návrhom sa však v plnom rozsahu zaoberal.

17.2. Samotný zákaz styku je v danej veci súčasťou predmetu konania. Napriek predmetnému návrhu maloletého, nech už bol motivovaný čímkokoľvek a kýmkoľvek, súd prvej inštancie aj odvolací súd rozhodli v súdnej veci tak, že maloleté deti zverili do starostlivosti otca a tým rozhodli aj o potrebe zákazu styku s otcom. Svoje rozhodnutia oba sudy komplexne, dôsledne a precízne odôvodnili a voči odôvodneniu napadnutých rozhodnutí nemá dovolací súd žiadne výhrady. Preto aj postup súdu prvej inštancie, ktorý zamietnutie návrhu maloletého odôvodnil s poukazom na skutočnosť, že bol zverený do starostlivosti otca, je správny. Z logiky veci totiž vyplýva, že pokiaľ súd považoval za najvhodnejšie v záujme maloletých zveriť ich do starostlivosti otca, nie je zákaz styku s týmto rodičom na mieste. Tu poukazuje najvyšší súd, že to nebol jediný dôvod, ktorým bolo odôvodnené zamietnutie procesného návrhu dovolateľa. Dovolaciemu súdu nie je jasné, akým spôsobom by týmto mohlo dôjsť k zásahu do práva dovolateľa na spravodlivý proces, ani právny zástupca dovolateľa to v opravnom prostriedku bližšie nevyvetlil.

18. Ak dovolateľ v dovolaní poukazoval na novú dohodu medzi rodičmi o úprave styku, dovolací súd zdôrazňuje, že jedným zo základných atribútov rozhodovania v ktoromkoľvek štádiu súdneho konania (sporového aj nesporeového) je, že pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia (§ 217 ods. 1 prvá veta CSP). Ku dňu vyhlásenia rozsudku teda musí byť ustálený jeho skutkový aj právny základ, existujúci v danom čase. Prípadné zmeny tohto stavu, ktoré nastali v budúcnosti, nemôžu spätne (napr. v dovolacom konaní) meniť pohľad na správnosť rozsudku v čase jeho vyhlásenia. Výnimkou nie je ani rozhodnutie súdu o výkone rodičovských práv a povinností, pri ktorom však hmotnoprávna úprava umožňuje zmenu rozsudku v prípade podstatnej zmeny okolností, z ktorých pôvodné rozhodnutie vychádzalo. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa menia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že pokiaľ by skutočne došlo k dohode rodičov, ktorá by bola schválená súdom, došlo by aj k zmene napadnutého rozhodnutia, aj bez ingerencie dovolacieho súdu. K zmene napadnutého rozhodnutia však doposiaľ nedošlo, obsah spisu svedčí skôr o tom, že k zmene ani tak skoro nepríde. Údajná dohoda sama osebe nie je prípustným dovolacím dôvodom a z hľadiska dovolacieho konania je bez ďalšieho irelevantná.

19. Dovolací súd zistil, že dovolanie maloletého M. V. je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné, avšak nedôvodné, čo bolo dôvodom jeho zamietnutia v zmysle § 448 CSP.

20. Dovolací súd žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 52 CMP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.